Tintatartó - Falstaff alakjával

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	74.238.1-3
Alkotó:	Willaschek, Valentin / modellje nyomán
Gyár / műhely:	Munkácsi vasöntöde
Készítés ideje:	19. SZÁZAD
Készítés helye:	Németország (feltehetően)
Jelzés:	jelzetlen
Anyag:	öntöttvas
Méretek:	magasság: 12,4 cm talpátmérő: 13,6 x 6,8 cm

Téglalap alakú talapzaton vívópózban álló Falstaff-figura. Teste, mely derékból leemelhető, a tintatartót rejti, feje a porzót takarja, és szintén leemelhető. A talpon vésett kurzív betűs felirat: *So lag ich und so führte ich meine Klinge*.

Sir John Falstaff groteszk figurája nem csupán a Windsori víg nőkben, hanem Shakespeare IV. Henrikjében is megjelenik. A kövér, hiú, hencegő, de gyáva lovagról egy dolog egészen biztosan elmondható: nem volt nagy tintafogyasztó, figurája sokkal inkább boroskancsóra kívánkozna. A berlini Királyi Vasöntöde mintázómestere, Wilhelm August Stilarsky (1780-1838) rajza után Friedrich Wilhelm August Castner modellőr mintázta meg a potrohos lovagot vívóállásban, (bal!) kezében karddal - íróasztalra való kisplasztika gyanánt (ld itt). A feje levehető, felsőtestében porzó található, a porzótartó leemelésével pedig a tintához lehet hozzáférni. A kard kivehető a figura kezéből, és papírvágó késként levelek felnyitására lehet használni.

A figura eleve groteszk, megformálása pedig kifejezetten karikaturisztikus. Ez azért különösen érdekes, mert a karikatúra jellemzően a grafika különféle műfajaiban ismert, a szobrászatban annál kevésbé.

A tárgy kisplasztikának látszik, valójában azonban funkcióját korrekt módon betölteni képes használati tárgy. Az emberalak szétszedhetősége, teste egyes darabjainak speciális rendeltetése meglepő és bizarr a használati funkció ebben az esetben a humor sajátos eszköze. Stilarsky Falstaff-tintatartója mind karakterében, mind használhatóságában maximálisan megfelelt az egykorú elvárásoknak, ezt igazolja, hogy a mű 1830-ban a berlini Királyi Művészeti Akadémia kiállításán is szerepelt.
A nagyközönség a jelek szerint fogékony volt a tárgy által képviselt nonszenszre, mert ezt a tintatartót a német és morva öntödék több sorozatban, évtizedeken át készítették.

A népszerű német modelleket a magyarországi öntödék is átvették. Az itt bemutatott darab a Munkács melletti Selesztó öntödéjében készült 1843-ban. A szakirodalom Willaschek Valentint tartja számon ennek a változatnak a modellőreként.

Irodalom

- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 444. (Békési Éva)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum







© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum